

MINISTRI KÄSKKIRI

17.06.2025

nr 154-k

Tartu notari Anne Priks-Toomi ametisoleku pikendamine

Notariaadiseaduse § 8 lõike 4 alusel ning lähtuvalt Tartu notar Anne Priks-Toomi esitatud taotlusest ja õiguskäibe vajadustest

rahuldand notari taotluse, pikendades Tartu notar Anne Priks-Toomi ametisoleku aega täiendavalt kuni 17. märts 2029 alljärgnevatel põhjustel.

Asjaolud ja eelnev ametisoleku pikendamine

Notariaadiseaduse (edaspidi NotS) § 8 lg 4 kohaselt võib notari taotlusel valdkonna eest vastutav minister lubada notaril pärast pensioniea saabumist jääda ametisse, kui see on vajalik õiguskäibe vajaduste rahuldamiseks, kuid mitte kauemaks kui 10 aastaks. Notar Anne Priks-Toomi pensioniiga saabus 18.03.2019. Notar Anne Priks-Toomi ametisoleku aega pikendati justiitsministri 28.06.2018 käskkirjaga nr 130-k kuni 18.03.2024. Notar Anne Priks-Toom esitas 12.12.2023 Justiitsministeeriumile uue ametisoleku pikendamise taotluse, milles ta palus pikendada tema ametisoleku aega järgnevas viieks aastaks, s.o kuni 17.03.2029. Justiitsministri 21.02.2024 käskkirjaga nr 27-k rahuldati Tartu notari Anne Priks-Toomi taotlus osaliselt, pikendades notari ametisolekut kuni 18.09.2025. Ametiaja osaline pikendamine oli tingitud asjaolust, et Tartu tööpiirkonna ametitoimingute arv oli langenud.

Notar Anne Priks-Toom esitas 22.03.2024 Tallinna Halduskohtule kaebuse, milles palus halduskohtul HKMS § 37 lg 2 p-i 1 alusel tühistada vastustaja 21.02.2024. a käskkiri nr 27-k osas, milles vastustaja jättis kaebaja 12.12.2023. a taotluse rahuldamata ning teha uus otsus, millega rahuldada kaebaja taotlus tervikuna ja pikendada kaebaja ametiaega NotS § 8 lg 4 alusel kuni 17.03.2029. a (kaasa arvatud). Juhul, kui kohus leiab, et ta ei saa uut otsust ise teha, palus kaebaja halduskohtul HKMS § 37 lg 2 p-i 2 alusel kohustada vastustajat vaatama kaebaja 12.12.2023. a taotlust uuesti läbi.

Notar Anne Priks-Toom esitas 25.03.2025 kohtule taotluse menetluse lõpetamiseks, kuna notar Anne Priks-Toom ja Justiits-ja Digiministeerium sõlmisid kompromissi. Kompromissi kohaselt vastustaja ei muuda ega tunnista 21.02.2024 käskkirja nr 27-k „Tartu notar Anne Priks-Toomi ametisoleku pikendamine“ kehtetuks. Vastustaja vaatab kaebaja 12.12.2023 taotluse tema ametisoleku aja pikendamiseks kuni 17.03.2029 (kaasa arvatud) uuesti läbi osas, milles vastustaja jättis vastava taotluse 21.02.2024 käskkirjaga nr 27-k rahuldamata. Vastustaja lahendab kaebaja taotluse mõistliku aja, aga mitte rohkem kui kolme kuu jooksul alates 25.03.2025 kompromissi kinnitamisest kohtu poolt. Taotluse lahendamisel hindab vastustaja kaebaja ametisoleku aja pikendamise eeldusi taotluse uue lahendamise aja seisuga.

Notarite Koja seisukoht

NotS § 43 lg 6 kohaselt kuulab minister notariaadialaste küsimuste puhul otsuseid tehes eelnevalt ära Notarite Koja arvamuse ja ettepanekud. 10.04.2025 otsustas Notarite Koja eestseisus mitte toetada notar Anne Priks-Toomi ametiaja pikendamist, kuna õiguskäibe vajaduste rahuldamiseks ei ole notari ametisoleku pikendamine jätkuvalt vajalik. Notarite Koda nõustub Justiits- ja Digiministeeriumi väljendatud seisukohaga, et notari ametisoleku aja pikendamise otsuste tegemisel on asjakohane juhinduda Vabariigi Valitsusele esitatud notari tasu seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõust, mille kohaselt on notari ametisoleku vanuse ülemmäär 70 aastat.

Hinnang

Tulenevalt NotS § 8 lg-st 4 nimetatakse notar ametisse eluaegsena, kuid pensioniea saabudes on notaril võimalik jätkata ametitegevust vaid ametisoleku aja pikendamisel. Notari ametisoleku pikendamise eelduseks on õiguskäibe vajaduste olemasolu.

Notar Anne Priks-Toom on ametis Tartumaa tööpiirkonnas, kus on 2025. aasta seisuga ametis 10 notarit. 2024. aasta ja 2025. aasta esimese kvartali andmetel tegi notar Anne Priks-Toom kokku 2137 ametitoimingut, millest 466 (22%) moodustasid kinnisvaretehingud ja 502 (23%) pärimismenetlusega seotud ametitoimingud. Notar teeb aktiivselt ametitoiminguid ka väljaspool notaribürood. 2024. aasta ja 2025. aasta esimese kvartali andmetel tehti Tartu tööpiirkonnas kokku 180 ametitoimingut väljaspool notaribürood, millest notar Anne Priks-Toom tegi 26 (14%).

21.02.2024 käskkirja nr 27-k kohaselt ei kasutanud notar kaugtõestamise võimalust, kuid tal oli selleks valmisolek olemas. Seadus ei näe ette kohustust teha ametitoiminguid kaugtõestamise teel, kuigi iga aastaga suureneb nende osakaal. Statistika kohaselt tegi notar Anne Priks-Toom 2024. aastal 17 ametitoimingut ja 2025. aasta esimese kvartali jooksul 32 ametitoimingut kaugtõestamisel teel. See näitab, et notar võimaldab klientidele mugavat ja ajakohast teenust ning on valmis sellesse ka investeerima. Notari hinnangul on tema töökorraldus hästi toimiv, kliendibaas stabiilne ja piisav.

Eesti Panga värske majandusprognoosi järgi võib selle aasta majanduskasv jääda 1,5% juurde ning kahel järgmisel aastal jääb kasvukiirus 2–3% vahele. Lisaks on Euroopa Keskpank tänavu intressimäärasid korduvalt langetanud, mis omakorda võib avaldada positiivset mõju kinnisvaraturule. Ka notari hinnangul püsib Tartu tööpiirkonna õiguskäibe vajadus stabiilsena ning on tõusuteel, kuna kinnisvara arendused valmivad nii Tartus kui Tartu lähiümbruses, ning tehingute aegasid broneeritakse aktiivselt.

Notar Anne Priks-Toom on pikaajase kogemusega notar. Senine teenistuskäik on olnud eeskujulik. Notari suhtes puuduvad distsiplinaarkaristused ning kaebusega ei ole tuvastatud notar Anne Priks-Toomi ametitegevuses minetusi. Notarite Koja andmetel ei kasutanud Anne Priks-Toom 2024. aastal kordagi asendajat, mis kinnitab, et notar täidab talle seadusega pandud ülesandeid isiklikult.

Võttes arvesse notari pikaajast kogemust, on põhjendatud notari ametitegevuse pikendamine. Samuti kaaluvad loetletud asjaolud üles tühjaks jäävale ametikohale uue notari leidmiseks konkursi kuulutamise. Kehtiva regulatsiooni kohaselt notar nimetatakse ametisse eluaegsena ning minister võib notari taotlusel lubada ka pärast pensioniea saabumist jääda tal ametisse, mille tõttu on notaril õiguspärane ootus tegevuse jätkamiseks. Samal ajal, kuigi kandidaadi teenistuse läbinud ja notari eksami sooritanud notarikandidaatidel on võimalus saada notariks, ei tähenda see garanteeritud võimalust ametisse astuda tegutseva notari pensioniea saabumisel.

Arvestades, et notaribüroo pidamine nõuab ka pidevat tehnika uuendamist, tuues kaasa kulusid, ning ühtlasi asjaolu, et notaribüroo tegevuse lõpetamine on aja- ning ressursimahukas toiming, avaldades mh mõju büroo töötajatele, peab ametitegevuse lõpetamine olema piisavalt ettenähtav ning selleks peab olema tagatud mõistlik aeg. Võttes arvesse notari eeskujulikku töökäiku ja pikaajalist kogemust ning tuginedes Eesti Panga majandusprognoosile, on põhjendatud pikendada notari ametisoleku aega kuni 17.03.2029, et tagada notariteenuse stabiilsus ja järjepidevus Tartumaa tööpiirkonnas.

Käesolevat haldusakti on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul haldusakti teatavaks tegemisest, esitades kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja digiminister